

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต1

ON THE RELATIONSHIP BETWEEN MANAGEMENT FACTORS AND
INTERNAL QUALITY ASSURANCE OPERATION OF EDUCATIONAL
INSTITUTIONS, NETWORK GROUP1, UNDER THE OFFICE OF
PATHUM THANI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA,DISTRICT1.

¹ชุตินา พันมะลี และ ²กุลจิรา รักษนคร

¹Chutima Panmalee and ²Kuljira Raksanakorn.

มหาวิทยาลัยนอร์ท กรุงเทพ, ประเทศไทย

North Bangkok University, Thailand

¹chutima.panm@northbkk.ac.th

Received: March 3, 2025; Revised: March 16, 2025; Accepted: March 17, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยกำหนดจากตารางเครจซี่และมอร์มแกน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และสุ่มแบบอย่างง่าย จำนวนทั้งสิ้น 165 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ปรับเป็นแบบสอบถามตามมาตราส่วน 5 ระดับ(Rating Scale) มีค่าความเชื่อมั่น 0.925 และค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.8-1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับปัจจัยการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ รองลงมาคือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2.ระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r = .812$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, ปัจจัยการบริหาร, การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of administrative factors of educational institutions in Network Group 1 under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1 2) to study the level of internal quality assurance operations of educational institutions in Network Group 1 under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1 3) to study the relationship between administrative factors and the internal quality assurance operations of educational institutions in Network Group 1 under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1. The sample group consisted of 165 participants, including school administrators and teachers from primary schools in Network Group 1, selected using stratified and simple random sampling methods. The research instruments included 1) a questionnaire on the performance of internal quality assurance in schools, measured in four dimensions, and 2) a tool to assess the relationship between administrative factors and performance. The statistical methods used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The

research results were as follows: 1) the overall level of administrative factors was high, with the highest mean score found in the dimension of environmental and atmosphere management; 2) there was a high positive correlation between administrative factors and the performance of internal quality assurance in schools overall ($r = .812$) at a statistically significant level of .01; and 3) the administrative factor most strongly correlated with performance was the development of teachers and personnel ($r = .762$), followed by environmental and atmosphere management ($r = .719$). The findings confirmed a positive relationship between administrative factors and the performance of internal quality assurance in schools within Network Group 1 under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1.

Keywords: Relationships, Management factors affecting, Internal quality assurance in educational institutions

บทนำ

การศึกษาช่วยพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมของกระแสโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยระบบการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจกับการพัฒนาด้านจิตใจให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งการศึกษาเป็นการสร้างทุนทางปัญญา เพื่อการพัฒนา และแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยแต่ละประเทศมุ่งเน้นพัฒนาการศึกษา เพื่อให้มนุษย์มีศักยภาพเพียงพอต่อการดำรงชีวิตที่ผสมกลมกลืนระหว่างธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลให้การบริหารการศึกษาต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน และมุ่งมั่นตามความคาดหวังของสังคม ซึ่งผู้บริหารต้องสนใจใฝ่รู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้ห้องการเรียนรู้เกิดผลดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนที่ลดลง และสถานการณ์ด้านพลวัตของสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้เรียนอย่างรวดเร็ว ด้วยมิติที่ซับซ้อนมากขึ้น ทำให้สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนได้ยากยิ่งขึ้น (ธีระ รุญเจริญ, 2550)

ระบบการศึกษาในประเทศไทย ยังตอบสนองการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ส่งผลให้สภาพสังคมเกิดปัญหาวิกฤติต่างๆ เช่น การพัฒนาประเทศที่ขาดความสมดุล เพราะมุ่งสร้างให้เกิดความเจริญทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคคล สังคม รวมทั้งโครงสร้าง และกลไกการบริหารจัดการต่างๆ ปรับตัวตามไม่ทัน จึงเกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจ ส่งผลให้ระบบการศึกษาเกิดปัญหามากมายหลายประการ เช่น การบริหารและ

การจัดการที่ขาดประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการศึกษาเป็นการลงทุนอย่างหนึ่งของรัฐ เพื่อพัฒนากำลังคน โดยแต่ละปีใช้งบประมาณในสัดส่วนที่สูง เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณด้านอื่นๆ ของประเทศ แต่ผลที่ผ่านมาระบบการผลิตทางการศึกษาไม่บรรลุวัตถุประสงค์ดังจะเห็นได้จากอัตราการออกกลางคัน การไม่สำเร็จการศึกษาหรือลักษณะการเรียนรู้ช้ากว่ากำหนด จากปัญหาดังกล่าว ประเทศไทยจึงมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพการศึกษาไว้ 2 ระบบ คือ การประกันคุณภาพภายนอก (External Quality Assurance) มาตรา 49 กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน และการประกันคุณภาพภายใน (Internal Quality Assurance) มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

การดำเนินประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2565 โดยรวมในระดับเขตพื้นที่การศึกษามีระดับคุณภาพอยู่ในระดับ 3 แปลผลดีทั้ง 4 มาตรฐาน ได้แก่มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียนและมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับ 4 แปลผลอยู่ในระดับดีเยี่ยม ซึ่งมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และมาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ยังมีระดับคุณภาพ อยู่ในระดับ 3 แปลผลอยู่ในระดับดี จึงทำให้ในภาพรวมของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่

การศึกษา มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับ 3 แปลผลอยู่ในระดับดี เพื่อให้ได้ผลที่ออกมาอยู่ในระดับดีเยี่ยม จึงต้องมีการศึกษาเรื่องการประกันคุณภาพภายใน และปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในเป็นบทบาทของการบริหารมีผลต่อการสร้างคุณภาพของสถานศึกษา กระบวนการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อความสำเร็จ และควมมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา (Austin & Reynolds, 1990) ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาต้องมีความชัดเจนในการกำหนดนโยบาย การปรับตัวขององค์กร การริเริ่มสิ่งใหม่ การบริหารทรัพยากร ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ การนำเทคโนโลยีมาใช้ และสภาพแวดล้อมมาใช้ในการปฏิบัติงาน (ศรีสมร แป้งหอม, 2555)

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานเป็นผลมาจากองค์ประกอบที่มีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งสำคัญต่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสนใจและต้องการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ซึ่งควรประกอบด้วย องค์ประกอบใดบ้าง มาเป็นแนวคิดในการพัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษา เพื่อทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการแนวคิด และทฤษฎีเป็นแนวทางในการพัฒนา ซึ่งต้องใช้ความพยายามทุกด้านจากบุคคลที่เกี่ยวข้องความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการมุ่งสู่เป้าหมายที่ชัดเจน และท้าทาย โดยมีทรัพยากรที่เพียงพอ มีคุณภาพ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารหลักสูตรการสอนที่กว้างไกล ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร และครูในการพัฒนา พร้อมทั้งบรรยากาศของการยอมรับนับถือไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการบริหารที่มุ่งสู่การบริหาร ที่มีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการบริหารการศึกษาของชาติ

ด้วยเหตุผลความสำคัญดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อนำปัจจัยการบริหารและผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติในการบริหารจัดการศึกษา ให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียน สังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 จำนวน 10 โรงเรียน มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 18 คนและครูจำนวน 265 คน รวมทั้งหมด 283 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ซึ่งกำหนดโดยตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie&Morgan.1970:608-609) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวนทั้งสิ้น 165 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำตอบเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา อายุและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 จำนวน 4 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่น .925 จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation X) การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยภาพรวมแต่ละด้าน ดังนี้

ปัจจัยการบริหาร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมและ	3.84	.755	มาก	1
2. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	3.76	.751	มาก	2
3. ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร	3.75	.771	มาก	3
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและงานวิชาการ	3.73	.642	มาก	4
รวม	3.77	.729	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = .729) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = .755) รองลงมาคือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. =

.751) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = .642) ตามลำดับ

2. ระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมแต่ละด้าน ดังนี้

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.24	.855	มาก
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.95	.872	มาก
3. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน	3.78	.842	มาก
4. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	3.76	.887	มาก
5. การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา	3.72	.743	มาก
6. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR)	3.68	.850	มาก
7. การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ	3.65	.780	มาก
รวม	3.82	.832	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = .832) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .855) รองลงมา คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .872) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = .780) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แสดงดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1

	X1	X2	X3	X4	X	Y
X1	1.000					
X2	.698**	1.000				
X3	.631**	.780**	1.000			
X4	.570**	.690**	.871**	1.000		
X	.755**	.822**	.864**	.870**	1.000	
Y	.537**	.762**	.719**	.689**	.812**	1.000

**แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยการบริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r = .812$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร (x_2) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 อยู่ในระดับสูง ($r = .762$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ (x_3) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 อยู่ในระดับสูง ($r = .719$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านการบริหารหลักสูตร (x_4) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .689$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การกำหนดวิสัยทัศน์ (x_1) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .537$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 มีประเด็นที่สามารถนำมา อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยภาพรวม ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารจัดการในมิติต่างๆ ที่มีผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาในภาพรวม ผลการวิจัยชี้ว่าการบริหารในทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ในขณะที่ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก สะท้อนถึงความใส่ใจในการบริหารจัดการของสถานศึกษาแต่ยังมีพื้นที่สำหรับการปรับปรุงในบางมิติ อาจเป็นเพราะว่า ในด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ แม้จะอยู่ในระดับมาก แต่การสร้างวิสัยทัศน์ที่ท้าทายและสามารถปฏิบัติได้จริงเป็นจุดที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม เนื่องจากเป็นหัวใจสำคัญในการกำหนดทิศทางและมาตรฐานของสถานศึกษา สำหรับด้านการพัฒนาครูและบุคลากร แม้ว่าจะมีการส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมและอบรมอย่างต่อเนื่อง แต่การพัฒนาที่ตรงตามความต้องการจำเป็นเฉพาะบุคคลยังสามารถปรับปรุงได้ เพื่อเพิ่มศักยภาพให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนถึงความสำเร็จของผู้บริหารในการส่งเสริมวัฒนธรรมการมีส่วนร่วม การใช้แหล่งเรียนรู้ และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น อาคารเรียนและห้องปฏิบัติการ ยังต้องมีการพัฒนามากขึ้น เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ เมื่อเทียบกับงานวิจัยในประเทศ สอดคล้องกับสุดาร์ตน์ จิมมาลี (2558) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษายังรวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน เช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับกมลวรรณ รอดจ่าย (2552) เน้นถึงผลกระทบของสมรรถนะบุคลากรและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในด้านการพัฒนาครูและบุคลากร และสอดคล้องแนวคิด Wong & Li (2010) กล่าวว่า กลไกการประกันคุณภาพ เช่น การประเมินตนเองและการตรวจสอบจากภายนอก มีผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบประกันคุณภาพในประเทศไทย โดยเฉพาะในเรื่องการสร้างสมดุลระหว่างการประเมินภายในและภายนอก

2. การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับธัญรัตน์ ศรีคง (2558) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อยู่ในระดับสูง ($r = .812$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต1 มีความสัมพันธ์ในทางบวก สอดคล้องงานวิจัยชมพล ภูบาล (2556) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับคุณภาพของโรงเรียนในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับคุณภาพของโรงเรียนในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องงานวิจัยของ สุดารัตน์ นิมาลี (2558) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงทุกด้าน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยมีแนวทางพัฒนาการดำเนินการงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีศักยภาพมากขึ้น อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาและปรับปรุงระบบคุณภาพของสถานศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมีการทำงาน มีเป้าหมายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ รอดจ่าย. (2552). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ศรีสมร แป้งหอม. (2555). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *ระบบการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สุดารัตน์ นิยมมาลี. (2558). *การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธัญรัตน์ ศรีคง. (2558). *การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ชมพล ภูบาล. (2556). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับคุณภาพของโรงเรียนในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มยุรี แพร์หลาย. (2554). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก*. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชร เทพพุทธานกูร. (2554). *การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Austin, Garham E., and Reynolds, John D. (1990). *Managing for Improved School Effectiveness: An International Survey*. School Organization.
- Kotter, J. P. (1995). Leading Change: Why Transformation Efforts Fail. *Harvard Business Review*. 2(1), 59-67.
- Simon, Herbert A. (1960). *Administrative Behavior*. New York: The McMillen Company.
- Wong, M. & Li, Hui. (2010). From external inspection to self-evaluation: A study of quality assurance in Hong Kong kindergartens. *Early Education and Development*, 21(2), 205-233.